

ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ ЯК УЧАСНИКИ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Статтю присвячено дослідженню окремих проблем правового статусу фінансових установ на ринку фінансових послуг. Теоретичну базу дослідження, на яку спирався автор, обґрунтовуючи зроблені висновки, склали праці таких учених у сфері господарського та цивільного права, як К. Ю. Баранов, М. Г. Делягін, В. В. Долинська, Г. В. Жуков, Н. В. Козлова, К. О. Кочергіна, І. М. Кучеренко, А. В. Майфат, Г. Б. Леонова, Д. С. Леценко, В. І. Полухович, О. С. Янкова та ін.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, фінансова установа, корпорація, страхова компанія, організаційно-правова форма юридичної особи, юридична особа приватного права, юридична особа публічного права, страховий фонд, товариства взаємного страхування.

Постановка проблеми. Сфера відносин з надання фінансових послуг є однією з галузей економіки України, яка набула останнім часом найбільш динамічного розвитку. Згідно із Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III [1] (далі – Закон) до ринків фінансових послуг належать ринки банківських, страхових, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інші види ринків, що забезпечують обіг фінансових активів (п. 6. ч. 1 Закону). Основними критеріями, що покладені в основу класифікації сегментів фінансового ринку, є зміст економіко-правових відносин як суспільного явища на цьому ринку та спосіб реалізації основної функції зазначеного ринку – забезпечення руху фінансових потоків як для перерозподілу фінансових та матеріальних активів у суспільстві, так і постійного обороту грошової маси. Критерієм поділу фінансових установ на види є функціональний критерій.

Метою даної статті є вивчення матеріалу стосовно професійних послуг на ринках фінансових послуг. Зокрема визначено, що вони надаються фінансовими установами – юридичними особами, які відповідно до Закону можуть надавати одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, і які внесені до Державного реєстру фінансових установ [2]. Однак фінансова установа того чи іншого виду може розпочати надання фінансових послуг тільки за умови, якщо її внутрішні правила узгоджені з вимогами законів України та нормативно-правових актів державних органів, які здійснюють регулювання та нагляд за ринком фінансових послуг, а професійні якості та ділова репутація її персоналу відповідає встановленим законом вимогам.

Уособлення фінансової установи кожної організаційно-правової форми знаходить своє відбиття в притаманному тільки цій формі установчому документі.

Виклад основного матеріалу. У Класифікації інституційних секторів економіки України [3] (далі – Класифікація) фінансова установа має аналогічне із зазначеним

у Законі визначення, але з поясненням, що фінансова установа – це водночас і компанія, і корпорація, а сам термін «корпорація» використовується як узагальнюючий термін для господарських товариств. Це можна пояснити тільки тим, що до видів фінансових установ Закон відніс банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, закріпивши правовий статус окремих видів фінансових установ на рівні спеціальних законів, положення яких розповсюджуються на діяльність установ як приватного, так і публічного права, якщо це прямо зазначено в них.

Так, наприклад, Державна іпотечна установа [4] (далі – ДІУ), засновником якої є держава в особі Кабінету Міністрів України – суб'єкт господарювання державного сектору економіки, тобто публічна юридична особа. Майно цієї установи є державною власністю і закріплюється за нею на праві господарського відання. Виходячи з того що ДІУ провадить діяльність на ринку фінансових послуг, це – фінансова установа, статус якої вона отримує з моменту внесення до Державного реєстру фінансових установ. Статут ДІУ, а також Положення про наглядову раду (вищий орган управління ДІУ) затверджується Кабінетом Міністрів України.

ДІУ належать до фінансових установ, основною метою діяльності якої є сприяння подальшому розвитку ринку іпотечного кредитування в Україні, зокрема шляхом рефінансування іпотечних кредиторів за рахунок коштів, отриманих від розміщення цінних паперів. Предметом діяльності ДІУ є: придбання, отримання у заставу, відчуження та здійснення інших операцій з іпотечними активами (правами вимоги за іпотечними кредитами); надання фінансових кредитів, виконання зобов'язань за якими забезпечене, зокрема, іпотечними активами; управління іпотечними активами; випуск цінних паперів; надання послуг з обслуговування міжнародних кредитних ліній, кошти яких спрямовуються у сферу іпотечного кредитування; розроблення і впровадження методологічних рекомендацій та єдиних стандартів, норм і процедур надання, рефінансування та обслуговування іпотечних активів.

Ураховуючи невичерпний перелік видів фінансових установ, зауваження, що міститься в Класифікації, виникає питання, чи було враховано при позначенні організацій, які надають фінансові послуги, *установами*, те, що установа – це організаційно-правова форма юридичних осіб, під якою в правовій доктрині приватного права розуміється такий вид юридичної особи, який відрізняється від іншого виду способом створення, об'ємом правоздатності, порядком управління, характером та змістом прав і обов'язків засновників (учасників) по відношенню один до одного і юридичних осіб [5, с. 258–259]? Вважаємо, що ні, саме тому що на ринку фінансових послуг можуть функціонувати юридичні особи як публічного, так і приватного права, а саме у сфері приватного права виключається можливість ототожнення таких самостійних організаційно-правових форм юридичних осіб, як товариства й установи, оскільки це суперечить основним положенням Цивільного кодексу України відносно організаційно-правових форм юридичних осіб приватного права (статті 83, 85, 86). Установа – організаційно-правова форма непідприємницьких юридичних осіб.

Таким чином, можна стверджувати, що фінансові установи опиняються мовби у «правовому полі» одразу декількох законодавчих блоків, по-перше, Цивільного

кодексу України [6] (далі – ЦКУ) з його загальними положеннями про юридичні особи, установи, господарські товариства і спеціальними положеннями про господарські товариства, а також окремі їх види; по-друге, Господарського кодексу України [7] (далі – ГКУ) з його загальними положеннями про суб'єкти господарювання, господарську комерційну і некомерційну господарську діяльність, про господарські товариства, особливості статусу інших суб'єктів господарювання; по-третє, спеціального законодавства про господарські товариства; по-четверте, законодавства у сфері надання фінансових послуг, що має, як і спеціальне законодавство про господарські товариства, розгалужену систему нормативно-правових актів. На наш погляд, саме це призводить до того, що в законодавстві «широко» використовується термін «установа», і саме це не дає можливості узгодити його з поняттям «організаційно-правова (організаційна) форма юридичної особи».

Аналіз положень спеціального законодавства підтверджує факт широкого використання терміна «установа». Так, одним із видів фінансових установ визнається кредитна спілка, яка відповідно до ГКУ (ст. 130) і Закону України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 № 2908-III [8] є неприбутковою організацією, яка засновується фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків цих членів, діє на підставі статуту і є юридичною особою. Звідси можна дійти висновку, що йдеться про таку організаційно-правову форму кредитної спілки, як непідприємницьке товариство, але установа і непідприємницьке товариство – зовсім різні організаційно-правові форми.

Якщо взяти інші сектори ринку фінансових послуг – банківський, страховий або інвестиційний, то банки і страхові компанії – це підприємницькі структури, оскільки мета їх – одержання прибутку з наступним розподілом його між учасниками (членами) і створюватися вони можуть у формі окремих видів підприємницьких товариств, а не в такій організаційній формі, як установа.

До інститутів спільного інвестування належать корпоративний інвестиційний фонд та пайовий інвестиційний фонд, сутність роботи яких полягає в тому, що шляхом емісії та продажу цінних паперів фонд здійснює поєднання ресурсів дрібних інвесторів. Об'єднані ресурси інвестуються в цінні папери, об'єкти нерухомості, валюту та інші активи, що не суперечать вимогам законодавства. Згідно із Законом України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 № 5080-VI [9] корпоративний фонд – юридична особа, яка утворюється у формі акціонерного товариства. Між тим корпоративний фонд вноситься до Державного реєстру фінансових установ, а Компанія з управління активами, яка здійснює управління активами корпоративного фонду, зобов'язана забезпечити розкриття на власному веб-сайті змісту, зокрема, Свідоцтва про внесення корпоративного фонду до Державного реєстру фінансових установ.

Намагання «широкого» використання терміна «установа» стосовно учасників ринку фінансових послуг спостерігається і в сучасних умовах. Відповідно до Проекту Закону України «Про ломбарди і ломбардну діяльність» від 11.12.2012 р. організаційно-правовою формою ломбарду як небанківської фінансової установи, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним

особам за рахунок власних або залучених коштів під заставу майна на визначений строк і під процент та надання визначених законодавством супутніх послуг, пропонувалося вважати повне товариство або державне чи комунальне підприємство [10]. З урахуванням того, що на сьогодні цей законопроект відхилено і знято з розгляду, діяльність ломбардів здійснюється на підставі Положення про надання ломбардами фінансових послуг [11], яке визначає перелік видів діяльності ломбарду, вимоги до ломбарду для надання фінансових послуг, вимоги до облікової та реєструючої системи ломбарду, але не містить вказівки на організаційно-правову (організаційну) форму цієї структури.

Таким чином, вважаємо, що суттєві розбіжності між видами фінансових установ, які створюються тільки в тій організаційно-правовій формі, що встановлена спеціальним законодавством, і які можуть бути як непідприємницькими, так і підприємницькими структурами, як юридичними особами публічного, так і приватного права, не дають можливості визнати установу організаційно-правовою (організаційною) формою юридичних осіб – учасників ринку фінансових послуг.

Складовою фінансового ринку є й ринок страхування. Відомо, що економічна сутність страхування полягає в розкладанні збитків, заподіяних одній особі, серед якомога більшого кола суб'єктів, для кожного з яких окремо матеріальні втрати при цьому ледь відчутні, а становище потерпілого відновлюється швидко і досить повно. З цієї точки зору страхування виступає у вигляді системи перерозподільних відносин його учасників шляхом формування за рахунок їх грошових внесків цільового фонду, призначеного для відшкодування можливих надзвичайних та інших втрат, надання грошової допомоги або накопичення грошових коштів. Слід погодитися з В. І. Полюховичем, що хоча за допомогою страхування здійснюється перерозподіл коштів у суспільстві, за своїм правовим призначенням страхування не є суто інвестиційною чи фінансовою діяльністю, а є видом цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [12, с. 21]. Разом із тим грошові внески у сфері страхування можуть мати ознаки інвестицій (наприклад, пенсійне страхування), але не з метою отримання прибутку, а для досягнення соціального ефекту, що відповідає вимогам ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [13]. Тобто страховий ринок в окремій частині має ознаки ринку інвестицій, виконуючи економічну функцію перерозподілу фінансових активів.

Закон України «Про страхування» [14] визначає, що страхові компанії (страховики) створюються у певних формах господарських товариств, а саме: акціонерних, повних, командитних або товариств із додатковою відповідальністю згідно із Законом України «Про господарські товариства» [15]. Отже, законом встановлюється вичерпний перелік тих видів організаційно-правових форм, у яких можуть бути створені страхові організації. Під організаційно-правовою формою в даному випадку розуміється певний тип організації, в якій повинна створюватися і діяти юридична особа того чи іншого виду. Вид організаційно-правової форми юридичної особи – це тип організації, яка має сукупність конкретних ознак, що об'єктивно відрізняють її від

інших юридичних осіб однієї організаційно-правової форми. Таким чином, страхові компанії – це суб'єкти господарювання, які створені юридичними особами та/або громадянами шляхом об'єднання їх майна і участі в підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку.

Положення, що господарське товариство може діяти у складі одного учасника, до страхових організацій не застосовується, бо відповідно до закону їх учасників повинно бути не менше трьох. Законом забороняється перетворення будь-якої юридичної особи, яка попередньо займалася іншим видом діяльності, на страхову організацію шляхом внесення змін до її установчих документів.

Якщо для будь-якої юридичної особи етап її створення закінчується державною реєстрацією і саме з цього моменту вона стає правоздатною, то для отримання статусу страхової організації юридичній особі треба: по-перше, отримати ліцензію на проведення конкретного виду страхової діяльності, здійснюючи у майбутньому виключно цей вид діяльності; по-друге, зареєструватися в Реєстрі страховиків, а з погляду на те що страхова організація – це ще й фінансова установа, то й у Державному реєстрі фінансових установ. При невиконанні зазначених вимог господарське товариство, яке створювалася з метою здійснення страхової діяльності, не зможе надавати страхові послуги, а якщо таке відбудеться, то його діяльність вважатиметься нелегітимною. Таким чином, страхова компанія може розпочати свою діяльність лише після отримання: свідоцтва про її державну реєстрацію; свідоцтва про реєстрацію як фінансової установи; реєстрації своїх правил страхування в Нацкомфінпослуг; отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності з конкретного виду страхування; виконання вимог щодо формування статутного капіталу тощо.

Для забезпечення фінансової стабільності страхової організації впродовж усього життєвого циклу останньої, починаючи з моменту створення, на рівні закону розроблені відповідні вимоги, а саме щодо мінімального розміру статутного фонду, до створення страхових резервів, які були б достатніми для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань страхувальникам. Страховикам заборонено перевищувати фактичний запас платоспроможності над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності. Ті ж страховики, які взяли на себе страхові зобов'язання в обсягах, що перевищують можливість їх виконання за рахунок власних активів, повинні перестрахувати ризик виконання зазначених зобов'язань у перестраховиків.

Предметом безпосередньої діяльності страхової організації може бути лише страхування, перестраховування і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням і розміщенням страхових резервів. Вважаємо, що це свідчить про їх спеціальну правоздатність, бо якщо будь-яка юридична особа стає правоздатною з моменту державної реєстрації, то виникнення спеціальної правоздатності пов'язано з виконанням додаткових умов, для отримання статусу страхової організації.

Страхові організації можуть для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм утворювати спілки, асоціації та інші об'єднання, які утримуються за рахунок коштів страхових компаній-членів. Одним із видів забезпечення фінансової стабільності страхових організацій у світовій практиці є створення страхового об'єднання у формі страхового пулу (від англ. *pool* – спільний казан), який являє собою добровільне об'єднання страхових організацій, що створюється з метою забезпечення фінансової стабільності страхових операцій

на умовах часткової відповідальності членів пулу за виконання зобов'язань за договорами страхування. Серед членів пулу виділяється одна страхова організація, яка приймає ризики на страхування та видає єдиний страховий поліс від імені всіх учасників пулу, відповідно до їх частки в ньому. На сьогодні в Україні на законодавчому рівні врегульована діяльність тільки Ядерного страхового пулу. Виходячи з чітко визначеної спрямованості утворення таких об'єднань, останнім заборонено займатися страховою діяльністю. Таким чином, зазначені колективні утворення не є організаційно-правовою формою страхових організацій.

Страховий ринок постійно розвивається і на сьогодні усталеним є погляд, що в Україні назріли передумови для наступного його етапу, який передбачає становлення та розвиток товариств взаємного страхування (далі – ТВС) як одного з елементів страхової системи. Це пов'язано з тим, що страхові організації здатні виконувати функції спеціалізованих кредитних інститутів, які займаються кредитуванням різних сфер і галузей господарської діяльності, займаючи після банків певні позиції як постачальники позикового капіталу. ТВС разом із інвестиційними фондами, недержавними пенсійними фондами, кредитними союзами слід відносити до колективних інвесторів, які є складовими фінансового ринку України.

Таким чином, можна зробити висновки: фінансова установа повинна створюватися тільки в тій організаційно-правовій формі, яка встановлена спеціальним законом; юридична особа набуває статус фінансової установи після внесення про неї запису до Державного реєстру фінансових установ, підтвердженням чого є видача відповідного свідоцтва про реєстрацію. Для окремих видів фінансових установ, зокрема страхових компаній, останні повинні попередньо зареєструватися в реєстрі страховиків; у разі якщо відповідно до закону надання тих чи інших фінансових послуг потребує ліцензування, фінансова установа має право на їх здійснення лише після отримання нею відповідних ліцензій. Окрім цього автор доходить висновків, що фінансові установи опиняються у «правовому полі» одразу декількох законодавчих блоків: Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, спеціального законодавства про господарські товариства, законодавства у сфері надання фінансових послуг. Суттєві розбіжності між видами фінансових установ, які створюються тільки в тій організаційно-правовій формі, що встановлена спеціальним законодавством, і які можуть бути як непідприємницькими, так і підприємницькими структурами, публічними або приватними юридичними особами, не дають можливості визнати установу організаційно-правовою формою юридичних осіб – учасників ринку фінансових послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
2. Положення про затвердження державного реєстру фінансових установ : затв. Розпорядженням Держ. комісії з регулювання ринків фінанс. послуг України 28.08.2003 № 41 (у ред. розпорядження Нац. комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінанс. послуг 28.11.2013 № 4368) // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 38. – С. 193. – Ст. 2048.

3. Класифікація інституційних секторів економіки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України від 18.04.2005 №96 // Державний комітет статистики України : офіц. сайт. – http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/norm_doc/norm_2005/96.htm. – Заголовок з екрана.
4. Деякі питання Державної іпотечної установи : Постанова Каб. Міністрів України від 08.10.2004 № 1330 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 41. – Ст. 2709.
5. Козлова Н. В. Понятие и сущность юридического лица. Очерк истории и теории : учеб. пособие / Н. В. Козлова. – М., 2003. – 318 с.
6. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 №435-IV // Офіц. сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Заголовок з екрана.
7. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 №436-IV // Офіц. сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Заголовок з екрана.
8. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 №2908-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 15.
9. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07. 2012 № 5080-VI // Відом. Верхов. Ради. – 2013. – № 29. – Ст. 337.
10. Про ломбарди і ломбардну діяльність [Електронний ресурс] : Проект Закону України від 11.12.2012 // Офіц. сайт Верхов. Ради України. Законопроекти. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45078. – Заголовок з екрана.
11. Положення про надання ломбардами фінансових послуг : затв. розпорядженням Держ. комісії з регулювання ринків фінанс. послуг України 26.04.2005 № 3981 // Офіц. вісн. України 2005. – № 21. – Ст. 1146.
12. Полюхович В. І. Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм : монографія / В. І. Полюхович. – К. : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2012. – 337 с.
13. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 №1560-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
14. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19.09.1991 №1576-XII // Офіц. сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Заголовок з екрана.
15. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.

Борисов И. В.

ФИНАНСОВЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ КАК УЧАСТНИКИ РЫНКА ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ

Статья посвящена исследованию отдельных проблем правового статуса финансовых учреждений на рынке финансовых услуг.

Автор приходит к выводу, что финансовые учреждения одновременно оказываются в «правовом поле» нескольких законодательных блоков: Гражданского кодекса Украины, Хозяйственного кодекса Украины, специального законодательства о хозяйственных обществах, законодательства в сфере предоставления финансовых услуг. Существенные различия между финансовыми учреждениями на рынке финансовых услуг, которые создаются только в организационно-правовой форме, установленной специальным законодательством, и которые могут быть как непредпринимательскими, так и предпринимательскими структурами, публичными или частными юридическими лицами, не дают возможности признать учреж-

дение организационно-правовой формой юридических лиц — участников рынка финансовых услуг.

Ключевые слова: рынок финансовых услуг, финансовое учреждение, корпорация, страховая компания, организационно-правовая форма юридического лица, юридическое лицо частного права, юридическое лицо публичного права, страховой фонд, общества взаимного страхования.

Borisov I. V.

FINANCIAL INSTITUTIONS AS ACTORS IN FINANCIAL MARKET

Problem setting. The article is devoted to the research of particular problems concerning juridical status of financial institutions.

Analysis of recent researches and publications. Theoretical basis, the author relies on, contains numerous works in the realm of civil and commercial law. Among them there are publications of K. Yu. Baranov, M. G. Delyagin, V. V. Dolynska, G. V. Zhukov, N. V. Kozlova, K. O. Kochergina, I. M. Kucherenko, A. V. Majfat, G. B. Leonova, D. S. Leshchenko, V. I. Polyuhovych, O. S. Yankova and others.

Target of research. The problem of legal status of financial institutions on financial services market. The main purpose of this paper is to clarify some issues concerning the operation of financial institutions. In order to achieve the purpose it is necessary to accomplish the following tasks: 1) clear up the mode of individualization of different types of financial institutions; 2) resolve questions rising while one chooses the particular type of financial institution established.

Article's main body. Professional services in the markets of financial services are provided by financial institutions which include banks, credit unions, pawnshops, leasing companies, trust companies, insurance companies, founded retirement insurance institutions, investment funds and companies and other legal entities whose sole kind of business is to provide financial services. Such definition indicates a very broad treatment of the term «institution» in the realm of financial activity. Such a treatment ignores the fact that «institution» is a legal corporate form suitable only for non-commercial legal entities.

Conclusions and prospects for the development. The author reaches the following conclusions: a) a financial institution should be established only in the legal form which is determined by a special law; b) the entity becomes a financial institution after the introduction of the record in the State Register of financial institutions, as evidenced by the issuing of the certificate of registration; c) financial institutions fall within four different realms of legislation at the same time: first realm is Civil Code of Ukraine; second is Commercial Code of Ukraine; the third is special legislation regulating commercial entities; the fourth is legislation regulating financial services, which contains a lot of statutes; d) there are substantive divergences between different species of financial institutions, which could be established only in the forms provided for by legislation and which could be either commercial or non-profitable organizations, either public or private legal persons.

Key words: financial services market, financial institution, corporation, insurance company, legal corporate form, legal person under private law, legal person under public law, insurance fund, fraternal society.